

2. Словник фразеологізмів української мови / [укл.: В. М. Білоноженко, І. С. Гнатюк, В. В. Дятчук та ін.]. – К.: Наук. думка, 2008. – 1104 с.

3. Фразеологічний словник східнословобожанських і степових говірок Донбасу: 6019 фразеологізмів / [В. Д. Ужченко, Д. В. Ужченко]. – [5-те вид., перероб. й доп.]. – Луганськ: Альма-матер, 2005. – 384 с.

Колтунова О. І., канд. філол. наук, доцент

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ ДВОМОВНОСТІ

Європа прийшла до єдиної думки про необхідність формування багатомовної особистості. Україна є частиною європейського простору. Сучасна ситуація передбачає зв'язки, умови зближення культур, вихід на міжнародну арену припускають численні контакти. Сучасний світ, який розвивається у добу прогресу в усіх сферах життя, обумовлює важливість швидкої та точної міжкультурної комунікації.

Поняття “міжкультурна комунікація” та “двомовність” тісно пов'язані між собою, тому що для здійснення ефективного спілкування між представниками різних культур необхідна обізнаність в питаннях культури іншого народу та знання іноземної мови. Вони не можуть існувати окремо один від одного при вирішенні будь-яких міжнародних питань

Двомовність – багатогранний феномен, що не є до кінця вивченим, а тому оточений увагою дослідників з багатьох наук: психології, педагогіки, лінгвістики, літератури, соціології, нейролінгвістики, культурології та інших. Вони й обумовлюють досить широку класифікацію типів двомовності, яка базується на типах співіснування мовних систем, рівні володіння мовою, способі зіставлення мов у свідомості, способі зв'язку мовлення з мисленням тощо.

“Двомовність – практика індивіда або колектива до використання двох мов у рамках однієї державної чи соціальної спільності у відповідних комунікативних сферах” [1, с.273-275].

Згідно з проведеними дослідженнями можемо відзначити користь двомовності для розумового розвитку людини з наймолодшого віку, починаючи з більшого рівня концентрації уваги у дітей, і закінчуючи більш пізнім розвитком деменції в похилому віці. Переваги двомовності відмічаємо в повсякденному житті як то висока багатозадачність, краща здатність до концентрації, легше вивчення інших мов, краще розуміння поняття “мова” та мовнокультурних розбіжностей, підвищена увага до деталей, високий рівень толерантності до інших культур та широкі можливості для подорожей та професійного розвитку. До недоліків двомовності відносимо нижчий словниковий склад в кожній з мов, що призводить до гіршого рівня красномовства, та таку проблему як неконтрольоване мовлення, що призводить до більшої кількості помилок.

Виховання двомовних дітей є пріоритетним завданням спеціалістів, які шукають шляхи вирішення проблем міжкультурної комунікації. На сьогодні неповною мірою досліджений лінгвокультурологічний аспект двомовності. Поряд з мовною та мовленнєвою компетенціями формується компетенція

культурна, що передбачає знайомство з елементами когнітивної бази іншомовної лінгвокультурної спільноти, і саме тому двомовні діти мають підвищений інтерес, пошану та толерантність до проблем міжкультурної комунікації.

Виявлено, що лише за умови максимально системного та комплексного підходу декількох наук можна очікувати точних результатів від двомовності, що забезпечить результативне й ефективне міжкультурне спілкування та сприятиме глибокому розумінню сутності процесу породження й сприйняття мовлення двомовних осіб.

Література

1. Совтис Н. М. Білінгвізм як результат міжмовних контактів: причини виникнення та наслідки функціонування / Н. М. Совтис // Наукові записки [Національного університету «Острозька академія»] Сер. : Філологічна. – 2013. – Вип. 38. – С. 273-275.

Байбекова Л.О., канд. пед. наук, викладач

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

ФОРМУВАННЯ І РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФІЛОЛОГІВ

На сучасному етапі становлення й модернізації української системи освіти реалізується механізм поєднання двох основних складових: інноваційної диференціації змісту навчання й адаптації до майбутньої професійної діяльності.

Для входження майбутніх філологів у професію після закінчення ВНЗ, провідними є сформованість комунікативної компетентності і впевненості у подальшій успішній професійній діяльності. Задля формування і розвитку комунікативної компетентності під час навчально-виховного процесу, викладач має створити сприятливі педагогічні умови: комфорт і атмосферу відвертості та довіри, прийняття кожного учасника групи як особистості, демонстрацію готовності допомогти. Створення комфортної атмосфери є передумовою об'єктивації і рефлексивного аналізу різноманітних навчально-виховних заходів, які використовуються студентами з низьким рівнем адаптації до майбутньої професійної діяльності.

Під час занять рекомендовано використовувати дві форми інсценування занять: заздалегідь підготовлене інсценування та імпровізоване інсценування, яке, порівняно з першим, виникає ніби навмисно, випадково і несподівано під час обговорення певних навчальних проблем. Учасники заняття ознайомлюються з конкретною дидактичною ситуацією, яка найбільш повно відповідає професійній діяльності і потребує вирішення; по-друге, їм надаються ролі конкретних осіб, які існують у реальній ситуації.

Метод сюжетно-рольової гри дає можливість розвивати у студентів важливі якості професійного спілкування для майбутньої діяльності: брати участь у переговорах, установлювати професійні контакти, виступати з різними промовами, інформаційними повідомленнями, оглядами, надавати консультаційні послуги, аналізувати на основі психологічних знань ситуації професійної взаємодії тощо. Рольове моделювання створює ситуацію певної